

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

**ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

Δρ. Διονύσιος Δεμέτης, LSE
Ερευνητής GEOLAB, ΤΣΙΜΑ, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
d.demetis@lse.ac.uk

Σκοπός των διαλέξεων είναι η εισαγωγή των φοιτητών στην επιστήμη της μεθοδολογίας και στην φιλοσοφία της επιστήμης. Το μάθημα είναι κατάλληλο για προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς αλλά και διδακτορικούς φοιτητές, μιας και βασίζεται σε αρχές που διέπουν διαφορετικά ερευνητικά πεδία. Ο σκοπός είναι η καλλιέργεια ενός διερευνητικού τρόπου σκέψης και η εισαγωγή του φοιτητή σε επιστημολογικά και οντολογικά προβλήματα μέσα από παραδείγματα και θεωρίες που θα τον βοηθήσουν στην προσέγγιση ερευνητικών θεμάτων.

Οι διαλέξεις οργανώνονται στο πλαίσιο του Διδακτικού Προγράμματος του Εργαστηρίου Γεωπολιτισμικών Αναλύσεων (GEOLAB) θα είναι δίωρες. Απευθύνονται στους φοιτητές όλων των Τμημάτων του Ιονίου Πανεπιστημίου. Τόπος και ημερομηνίες θα ανακοινωθούν έγκαιρα (www.geopolitics.gr).

Διάλεξη 1: ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΛΑΘΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Η εισαγωγική αυτή διάλεξη καλύπτει τα βασικά προβλήματα που δίνουν υπόσταση στα παράδοξα πίσω από κάθε επιστήμη και δημιουργεί έναν θεμελιώδη άξονα για την διαφοροποίηση των επιστημών. Χρησιμοποιώντας γενικά και κατανοητά παραδείγματα από την Φυσική, τα Μαθηματικά, την Γλωσσολογία, τις Κοινωνικές και Οικονομικές Επιστήμες, καθώς και από Υπολογιστικές εφαρμογές, η οποιαδήποτε επιστήμη εξετάζεται σαν ένα σύστημα συμβάσεων που καταρρέει υπό το βάρος βασικών παραδόξων που υπεισέρχονται στον πυρήνα της.

Διάλεξη 2: ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗ

Οποιαδήποτε παραδοχή κάνουμε στην εξέλιξη της επιστήμης, οποιαδήποτε ανάλυση πάνω σε κάποια θεωρία, οποιαδήποτε ανακάλυψη πάνω σε ένα πρόβλημα στα πλαίσια ενός ερευνητικού πεδίου, τότε όλες αυτές οι ενέργειες βασίζονται στην βασική έννοια της παρατήρησης. Παρατηρούμε τον κόσμο γύρω μας μέσα από συμβάσεις που καλλιεργούνται σταδιακά στις θεωρίες των επιστημών και συλλέγοντας εμπειρικά δεδομένα. Όμως τί συμβαίνει όταν παρατηρούμε τον παρατηρητή;

Διάλεξη 3: ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ/ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα βασίζεται τόσο σε επιστημολογικούς όσο και σε οντολογικούς κανόνες. Το να γνωρίζουμε ποιοί είναι αυτοί οι βασικοί επιστημολογικοί και οντολογικοί κανόνες μας βοηθά στο να καταλάβουμε καλύτερα τον ρόλο των επιστημών, τις διαφοροποιήσεις τους, καθώς και τις φιλοσοφικές αφετηρίες κάθε επιστήμης. Μόνο έτσι μπορούμε να κατανοήσουμε τί προβλήματα αντιμετωπίζει κάθε επιστήμη σε φιλοσοφικό επίπεδο, αλλά και να επεκτείνουμε ερευνητικά το πεδίο της κάθε επιστήμης στο πλαίσιο των δικών μας ερευνών. Η συγκεκριμένη διάλεξη θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε φοιτητές μεταπτυχιακού επιπέδου και σε διδακτορικούς φοιτητές για την μεθοδολογία της διδακτορικής τους διατριβής.

Διάλεξη 4: Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Η θεωρία των συστημάτων (Systems Theory) είναι μια θεωρία που έχει χρησιμοποιηθεί σε ένα μεγάλο φάσμα επιστημών και το αφαιρετικό επίπεδο που έχει δημιουργηθεί γύρω από αυτή τη θεωρία (συνέπεια των δι-επιστημονικών αναγκών που καλύπτει) είναι ιδανικό για μια αναλυτική προσέγγιση προβλημάτων. Σ'αυτήν την διάλεξη θα μελετηθούν βασικές έννοιες της θεωρίας συστημάτων (π.χ. σύστημα, περιβάλλον, εντροπία, κ.α.) και θα συνδεθούν με την ανάπτυξη της θεωρίας των παρατηρητών. Παράλληλα θα δοθούν διάφορα παραδείγματα εφαρμογών της θεωρίας σε ερευνητικά & πρακτικά πεδία (π.χ. νομική, κοινωνικές επιστήμες, γλωσσολογία).

Διάλεξη 5: Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

Ο Αμερικανός φιλόσοφος John Dewey ήταν από τους πρώτους που διερεύνησε σε βάθος το πρόβλημα της εκπαίδευσης της σκέψης. Με μία σειρά από λογισμούς σε αφαιρετικό και εμπειρικό επίπεδο, έδειξε την αξία της πληροφορίας για την εκπαίδευση της σκέψης και ανέλυσε τους περιορισμούς της σκέψης, περιορισμοί που πηγάζουν από τις παρατηρήσεις. Το πώς σκεφτόμαστε και το πως εκπαιδεύουμε τον εαυτό μας να σκέφτεται είναι ένα πεδίο που ο Dewey αναλύει με ξεχωριστό τρόπο. Αυτή η τελευταία διάλεξη θα μελετήσει αυτές τις αναλύσεις και θα προσπαθήσει να διεισδύσει στον εσωτερικό κόσμο της σκέψης και στις εκφάνσεις του.
